

NRF - SAU INTRAREA ÎN COMPETIȚIE

Valentina BOTNARCIUC,
*lector, Catedra Literatură Română și
Universală, Facultatea de Filologie a USB*

Parafrazînd titlul editorialelor semnate de co-directorii Noii Reviste Filologice – rectorul Universității de Stat „Alec Russo” Gheorghe Popa și directorul editurii Cartier Gheorghe Erizeanu – aș pune, *în loc de prezentare* (a revistei), *În loc de predoslovie – la topitul plumbului*, pentru că primul editorial surprinde ceea ce pretinde a face Noua Revistă Filologică – a cultiva „un bun simț lingval și literar”, iar cel de-al doilea – ceea ce ar fi vrut să ajungă oricine cultivă acel „bun simț lingval și literar” – „topitor de plumb”.

Acest număr inaugural al revistei se vrea, așa cum spune și titlul materialului semnat de Maria Șleahțișchi, și *urmă de lumină a ființei lui Dumitru Irimia*, care „ne-a susținut cu entuziasm în ideea de a scoate această revistă” și pentru care „trei mari iubiri [...] au fost Limba română, Eminescu, Basarabia”.

Filologică în sensul clasic al cuvîntului, revista prezintă rezultatele unor demersuri epistemologice, care, atît ca intensiune, cît și ca extensiune îi justifică denumirea: cultură și civilizație, lingvistică, exegeze literare.

La rubrica *Cultură și civilizație* se conturează *felul în care sunt văzuți românii de călătorii britanici*, constatîndu-se că „perceperea distorsionată a imaginii României nu datează de ieri sau de azi, ci are vechime în documentele de acum cîteva sute de ani” (Ofelia Ichim); se explică ce *este un muzeu de lingvistică* și cum „jucăriile lingvistice permit a vedea limba altfel, a cunoaște diversitatea lingvistică, forțele creatoare ale limbii” (Vidas Kavaliauskas și alții); se inițiază în interpretarea din *perspectivă semiotică a circului*, care „devine o metaforă a dezechilibrelor sociale și individuale ale modernității” (Sala Valldaura).

Studiile de lingvistică cuprind etimologia și comparativistica, frazeologia, ortografia, sintaxa limbii ruse și a limbii ucrainene. Desprindem doar cîteva afirmații din aceste studii în speranța incitării la lectură:

- „Însăși propunerea Academiei de a folosi două litere (*î* și *ã*) pentru a marca unul și același sunet este, în esență, alogică” (Gheorghe Popa);
- „Lituania se consideră a fi cea mai arhaică limbă dintre limbile indo-europene vorbite în prezent. [...] Dezvoltînd, de-a lungul evoluției sale, diverse trăsături atipice sau necunoscute în limbile neolatine occidentale, româna este calificată

de J. Goudet drept „piatra unghiulară” a întregii lingvistici romanice” (Vidas Kavaliauskas, Ala Sainenco);

- „Într-o oarecare măsură lexicul somatic este internațional, universal și, urmărindu-l într-o limbă, putem deduce diverse legi comune mai multor limbi. Unul din motive e constituirea imaginilor de la baza frazeologismelor ca rezultat al unei tipologii comune a gândirii și a asemănării experienței trăite în legătură cu părțile propriului corp” (Elena Lăcustă);
- „La momentul actual, comunicarea e caracterizată de două procese distincte – interconexiunea și coliziunea dintre formele de vorbire orală și scrisă – procese suplimentate prin intermediul procedeelelor polemice” (Larisa Bortă);
- „Parcelarea este un factor care condiționează frecvența funcționării propozițiilor nesaturate semantic: drept consecință a parcelării, componentele propoziției simple transgresează planul sintagmei obținând statutul unor propoziții independente” (Elena Sirota, Nina Mighirin).

La rubrica *Exegeze literare*:

- referindu-se la opera poetică a lui Ion Buzdugan, Alexandru Burlacu afirmă că este „un poet esențialmente sămănătorist”, poezia sa nefiind „străină de tehnici și elemente expresioniste sau simboliste”;
- Iulian Costache revine la una dintre piesele lui Ion Luca Caragiale - *D'ale carnavalului* - peste care „a planat mult timp o prejudecată de ierarhizare care, sub acuza „facilității”, exila piesa [...] printre farse, într-o „carantină” a formelor literare minore”;
- Raisa Leahu analizează *Vînătoarea* de Ioan Mircea, prozopoem care „nu pare să dezvolte nimic neobișnuit în descrierea vînătorii” și în cazul căruia, „abia progresia actului de interpretare a textului urmînd să dezvăluie subtila împletire dintre vizual și reflecție”;
- Anatol Moraru afirmă că „*Frunze de dor* rămîne a fi o proză reprezentativă prin mesajul ideatic și estetic, în stare să producă satisfacții intelectuale”;
- Daniela Petroșel constată că „defamiliarizarea care însoțește multe dintre textele lui Urmuz ar putea fi și rezultatul pierderii ființei umane într-o lume de obiecte cărora nu le cunoaște cu precizie rostul”;
- cu referire la romanul lui V. Voiculescu *Zahei Orbul*, Nicoleta Redenciuc opinează: „Considerat de unii o capodoperă, de alții un eșec, romanul îmbogățește proza noastră cu o temă inedită atât din perspectiva infirmului ce suportă nedreptăți peste nedreptăți (care a fost reluată), cât și privind substratul simbolic”;
- la întrebarea *Cum e cu puțința istoria literaturii?*, care „are drept fundament dezbateră, mai degrabă implicită, despre existența unei crize a istoriei literaturii”, Mircea A. Diaconu oferă trei soluții: „1. plasarea pe o perspectivă neopozitivistă, care înseamnă situarea între viața internă și cea externă a literaturii, 2. depășirea rupturii dintre obiect și subiect prin asumarea unei viziuni organiciste care înseamnă și recuperarea unui haos factologic și 3. depășirea viziunii care consideră faptele definite prin asumarea alteia care consideră că orice nou fenomen resemantizează trecutul”.

Cronicile de carte sînt semnate de Gheorghe Popa (Rudolf Windisch, *Studii de lingvistică și filologie românească*) și Lucia Țurcanu (Nicolae Manolescu, *Viață și cărți*).

Trebuie salutată neapărat apariția Noii Reviste Filologice nu numai pentru că este prima publicație științifică în orașul Bălți, dar mai ales, pentru nivelul valoric susținut, pentru obținerea colaborării din partea unui corpus de autori consacrați și pentru alte reușite.

„OLEANDRII MĂ STRIGĂ ROZ” - O CARTE CARE TE CUCEREȘTE

Violina OCINSCHI,
*asistent universitar, Catedra Literatură Română
și Universală, Facultatea de Filologie a USB*

Culegerea de poeme „*Oleandrii mă strigă roz*”, semnată de Maria Șleahțiți, cuprinde, „*ca într-o scoică uitată*”, 5 compartimente întitulate sugestiv: „*apocrife*”, „*poeme în vernil*”, „*oleandrii mă strigă roz*”, „*12/doisprezece*” și „*dincolo*”.

Cartea debutează cu poemul „*apocrifele sinelui rătăcitor*”, în care eul liric încearcă să-și contureze un spațiu aspațial, un timp atemporal („*golesc timp și anulez spații*”) și jinduește un anume confort psihologic: „*aici e locul suspensiilor cu semnificația 0/ aici îmi retrag sinele și pe mine retrăgîndu-mă*”. Dedublarea eului liric e condiționată și de găsirea liniștii interioare: „*ca să pot spune liniștit*”. „*Punctul realității [...] absolute*” e determinat tot de imaginea dublă a eului liric, care reușește o performanță memorabilă: „*adună la un loc timp și spațiu*”.

Poemul „*între mine și tine*” prezintă imaginea îngerului „*obosit*” care „*aleargă [...] în camașă de noapte frămîntînd glodul/unei primăveri timpurii*”. Această oboseală a îngerului e accentuată și de sintagmele: „*urcă cu greu*”, „*bate istovit*”. Finalul poemului e dominat de sentimentul resemnării: îngerul se conformează situației existente, „*se întoarce și pleacă*”.

Eul liric din versurile „*cunoaște-mă pe mine însămi*” este, după cum ne sugerează și pronumele de accentuare din titlu, o femeie care „*respiră cu întreg universul*” și asta îl face să se deosebească de ceilalți. Atunci cînd el e „*atît de departe*”, ea mărturisește:

„*ca într-o scoică uitată*”